

Com podeu veure per les trameses oficials del nostre *Butlletí*, les mares carmelites descalces de Barcelona treballen seriosament per a aconseguir la beatificació de la mare Caterina de Crist, fundadora del seu monestir. I és el cas que ser la fundadora del monestir de Barcelona, vol dir el primer convent de carmelites descalces a Catalunya i entorns (Aragó, València i Mallorca), encara que a València i Aragó hi van anar tot seguit, el mateix any. Però, i sobretot, les nostres monges de Barcelona demanen la beatificació de la mare Caterina perquè estan convençudes de la seva representativitat “teresiana”, ací i arreu on visqué (Medina del Campo, Sòria i Pamplona). La mateixa santa Mare, Teresa de Jesús, fa tot un elogi d’ella, per a treure l’escrúpol que sembla tenir el P. Gracian: “Calle, mi padre –li diu– que Catalina de Cristo sabe amar mucho a Dios y es muy gran santa y tiene un espíritu muy alto, y no ha menester saber más para gobierno. Ella será tan buena priora como cuantas hay” (*Scholias y addiciones*, fol. 51v).

Ara, aquest elogi i tants d’altres com n’han fet al llarg dels segles des que nasqué a Madrigal de las Altas Torres (Ávila) el 28 d’octubre del 1544, es vol posar a l’abast de la Congregació dels Sants perquè el magisteri de l’Església doni el seu parer sobre la vida i l’obra de la mare Caterina de Crist.

No és la primera vegada que es pensa en aquesta possibilitat. Morta el 3 de gener del 1594 al monestir de Barcelona, les seves filles escriuen tot seguit la seva vida per mitjà de la mare Elionor de la Misericòrdia, companya de Caterina des de les fundacions de Sòria i Pamplona. El mateix superior general de l’Orde (9.II.1597) encomana el provincial de Catalunya “que suplique de mi parte y de toda nuestra religión al... obispo de Barcelona y a alguno de los señores Inquisidores de la dicha Ciudad que acompañados con algunos médicos visiten el cuerpo de la dicha madre Catalina de Cristo y vean si la incorruptibilidad y entereza que al presente dicen tiene es cosa natural o sobre natural” (*Relación de la vida de nuestra madre Catalina de Christo... hecha por sus hijas...*, p. 22). Aquesta investigació està fonamentada, segons el P. General, en “la buena vida, sanctas y loables costumbres que la madre Catalina de Christo... tubo antes de ser monja, y después de serlo las fue continuando por muchos años hasta que murió... Y ansí mismo de los muchos milagros que se tiene por cierto haber nuestro Señor obrado por su intercesión después de su muerte” (*ibid.*). Que tot això es digui i es faci tres anys després de la seva mort es prou significatiu. Les recerques que el general demanava al provincial de Catalunya es varen fer, i inquisidors i metges de Barcelona, amb document notarial, reconegueren i certificaren: “Que es cosa que excede mucho al orden de naturaleza quedar este s^o. cuerpo asi” (*ibid.*, p. 494). Però la “causa” no anà, sembla, més endavant. Els historiadors hauran de cercar per què.

Jo ara em limito a donar, simplement, alguna pista. I la primera seria que s’estava treballant, i molt, i a plena dedicació, per a la beatificació de santa Teresa de Jesús, la

* [Publicat a *Butlletí informatiu. Carmelites Descalços de Catalunya i Mallorca*, 31 (octubre 1981), pp. 3-6.]

mare fundadora del Carmel Teresià. Fou beatificada el 24 d'abril del 1614 i canonitzada el 12 de març del 1622. Altra raó podria ésser l'època d'instabilitat viscuda aleshores per part de l'Orde, a nivell de religiosos de la base a la jerarquia. Concretament a Catalunya hi ha una certa "fuga" de religiosos no nadius que retornen a llurs nacionalitats. I molt especialment perquè l'any 1597 comença una nova branca de l'Orde fora d'Espanya, l'anomenada Congregació italiana, ratificada pel Papa definitivament el 1600, amb tot un seguit de religiosos espanyols que fugen com poden cap a l'estranger. Recordeu que el famós P. Tomás de Jesús, fundador dels deserts i pregador de les missions, s'escapà a Itàlia l'any 1607, tot i que havia estat elegit prior de Saragossa. Cal recordar, també –i aquest potser és el motiu més decisiu– que el 4 d'abril del 1604, per ordre del P. General, el cos incorrupte de la mare Caterina fou traslladat al monestir de Sant Josep, de carmelites descalces, de Pamplona, on encara és. Aquest mateix P. General havia tret de Catalunya i de superior el nostre provincial, P. Joan Roca, feia un any (1603). Penso que tot això condicionà força el tirar avant la causa de la mare Caterina, durant aquells primers i decisius anys. Més endavant, les circumstàncies político-religioses de Catalunya (Guerra dels Segadors, 1640-1659; de Successió, 1706-1714; exclaustració de 1835, etc.) no podien ajudar gens a treballar per a la seva beatificació.

Déu faci –i nosaltres cal que hi col·laborem tot el possible– que aquesta represa sigui la última i definitiva. El IV Centenari de la mort de la santa Mare ens ha d'esperonar –com ho està ja fa dies la germana Teresa Margarida de Sant Joaquim, de Barcelona– perquè l'Església pugui proclamar oficialment el que deia la mare Teresa de Caterina de Crist: "es muy gran santa".

Recordem les dates més importants de la seva vida.

Ja hem dit que va néixer el 28 d'octubre del 1544 a Madrigal de las Altas Torres (Ávila). Els seus pares es deien Cristòfol de Balmaseda i Joana de Bustamante y San Martín. Al mateix poble conegué Santa Teresa de Jesús, quan anava cap a Medina del Campo, i als 26 anys va fer-se monja en aquest convent el 6 d'octubre del 1572. La santa Mare li va fer unes ratlles: "Yo quisiera darle el Avito antes de hirme, mas no es posible porque será muy de mañana" (*ibid.*, pp. 197-198). Professà el 5 d'agost del 1573, però no de llega com demanava, sinó per a corista. De tornera del convent passa a priora de Sòria per decisió de la santa Mare i recomanació de l'antiga superiora de Medina del Campo, Agnès de Jesús (*ibid.*, pp. 215, 242 i s.). El 2 de juny de 1581 arribà a Sòria amb la Santa i el dia següent s'inaugurava la nova fundació. Gaudí de la companyia de santa Teresa fins el 16 d'agost. Romangué priora de la casa dos anys. Puix el 5 de novembre del 1583 sortia cap a Pamplona com a responsable de la primera fundació a Navarra.

Quan la casa de Pamplona ja feia el seu camí, el prior de Barcelona, Joan de Jesús, cercava monges per a Catalunya. Demana al provincial, Nicolau de Jesús Maria, la mare Caterina de Crist per a fundadora del primer carmel teresià a casa nostra. Aquesta designació en la priora de Pamplona no els va fer cap gràcia als "pamplonicas". Però el P. Roca sabia prou el que es feia i com ho faria per a sortir-se'n amb la seva. I així el 25 de maig del 1588 s'endua cap a Barcelona les monges de Pamplona que li convencen, encara que per raó del capítol general que s'havia de tenir a Madrid a primers de juny no les pogué acompanyar només que fins a Saragossa. Diguem, també, que aquí visitaren Santa Engràcia i el Santuari del Pilar. Ja a Catalunya "Pasó nra. Madre por Montserrat. En extremo se regaló con ver aquella Sma. Ymagen. Como hera tan inclinada a la soledad, contentóle mucho el sitio de aquella sta. casa. No acababa de alabar a Dios mirando aquellos peñascos tan cubiertos de verdura... Eran 4 temporas. Oímos misa y comulgamos, y poco a poco bajó nra. Madre. Este día la visitó el P. Abad de Montserrat... En Montserrat aguardaba a nra. Madre el P. Pedro de Jesús, vicario de san Josep, de

Barcelona” (*ibid.*, pp. 304-306). He transcrit aquestes referències perquè són la primera i única relació original que existeix de l’estada a Montserrat, escrita per una de les religioses que hi pujaren, cinc anys després.

El 14 de juny del 1588 arribaren a Barcelona i provisionalment s’establiren en una casa de Guillem de Sant Climent, fins el 25 de novembre que prengueren possessió d’unes cases al carrer de la Canuda, on romangueren definitivament. Regí la comunitat els primers anys, amb tot el que comporta una nova fundació i casa de monges carmelites descalces. Contenta i lloant Déu entrava a la casa del Pare el 3 de gener del 1594, als 49 anys i 22 de carmelita descalça. “Al punto que espiró començó a decir el P. Fr. Domingo [*de Jesús María, Ruzola*] el Tedeum laudamus... En amaneciendo vino a decir misa el P. Fr. Domingo de J. M. [*Ruzola*], y dándole una casulla negra no la quiso tomar, sino que se la trajesen blanca. Y dijo la misa de nra. S[*eño*]ra” (*ibid.*, pp. 423-426). Fou enterrada al peu de la reixa del cor baix. La seva ànima trobà el repòs que cercava, com la cèrvola, però no el seu cos... Com el de sant Joan de la Creu, no és al lloc on va morir. Però penso que ara no es tracta de treballar perquè torni a Barcelona, sinó perquè tots la puguem veure “glorificada”.

Barcelona, dia del seu naixement del 1981, any teresià.